

20081201

Maandag 1 december 2008

Deze week begint nou eens niet op de kamer van de rector maar in de Eijkmankamer van het Academiegebouw aan het Domplein in Utrecht waar de Interuniversitaire Commissie voor de Lerarenopleidingen (ICL) vergadert. Deze club is opnieuw samengesteld uit hoogleraren die de eerstegraads lerarenopleidingen in de afzonderlijke universiteiten aanvoeren of in ieder geval vertegenwoordigen. In het huidige politieke klimaat, waarin de positie van de lerarenopleidingen binnen de universiteiten opnieuw ter discussie staat, wordt het verstandig geacht om in VSNU- verband met de hoogleraren samen te komen, net zoals dat in de andere kamers van de VSNU gebeurt. Op de agenda staan de educatieve minoren, de afwikkeling van de onderwijsvisitatie en de voorbereiding van de onderzoeksvisitatie. Het plan om educatieve minoren van 30 studiepunten in te richten in alle studierichtingen, die verwant zijn aan de schoolvakken, is zo goed als klaar. Voorzitter Jaap Buitink en secretaris Hans de Jonge hebben alle relevante punten bijeen gebracht. Hopelijk lukt het ons om de minoren per 1 september 2009 in de lucht te hebben.

Terug op de VU met de Taakgroep Strategisch Onderwijsbeleid gesproken over de bundeling van alle onderzoek naar het functioneren van de VU, *institutional research* genoemd. Het gaat in ons geval natuurlijk om de gang van zaken binnen het onderwijs. Piet Vingerling heeft al eens een waslijst van activiteiten gemaakt die in dit verband worden uitgevoerd. Veel van het werk wordt door onze Taakgroep Onderwijsevaluatie en Kwaliteitszorg verricht. Maar Piet zelf en anderen, zoals de afdeling van Onderwijsstatistiek binnen de Dienst Studentenzaken, doen in dit verband onderzoek. We proberen tot betere afstemming te komen, met namen tussen Johanna de Groot, Piet Vingerling en Edith Kruizinga, die binnen de Dienst Communicatie met onderzoek is belast.

Met Jurriën Dengerink en Mieke Lunenberg gesproken over de opleiding van lerarenopleiders. Howel ik bij dit onderwerp altijd de draad van het verhaal kwijt raak, is de logica in wezen niet ingewikkeld. Net zoals studenten kunt opleiden tot docent in het voortgezet onderwijs, zo ook kun je docenten opleiden tot lerarenopleider. De VU biedt daartoe een prima context omdat wij de master *Teaching in Higher Education* in huis hebben. Een opleiding voor lerarenopleiders zou een specialisatie binnen deze master kunnen worden. Als we dit traject willen opzet, dan moeten we dus werkracht organiseren waarbij de kost voor de baat uitgaat. Lastig punt omdat we als Onderwijscentrum niet beschikken over financiële beleidsruimte of investeringsbudget.

Tussendoor het stuk van Wijsbegeertedecaan René van Woudenberg gelezen over de vernieuwing van het studieonderdeel wijsgerige vorming in het tweede jaar. Ik ben erbij betrokken omdat het College heeft aangegeven dat een vernieuwing van het studieonderdeel, dat in alle bachelorprogramma's terugkeert, moet worden aangegrepen om aandacht voor diversiteit te vragen. Het stuk gaat nog niet op de inhoud in maar schetst vooral de formele positie. De vraag is hoe we daarmee aan de slag gaan?

Werkoverleg over de EARLI 2009 conferentie: alle lopende zaken doorgenomen, van Westergasfabriek tot spiegeltjes en kralen. We zijn op dit moment met veel logistieke zaken bezig. Op de achtergrond draait het reviewcircuit met 2400 papervoorstellen.

Dinsdag 2 december 2008

Naar Utrecht voor overleg binnen VSNU-verband over het lerarentekort. We bespreken het scenario voor de educatieve minor. De VSNU-voorzitter, Sijbolt Noorda, drukt gevoelens van onpasselijkheid uit die bij hem opkwamen bij het lezen van de beschrijving van competentieniveaus van docenten die afstuderen op eerstegraads of op tweedegraadsniveau. Zinnen als: "De leraar vmbo-tl en onderbouw havo/vwo onderschrijft zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met de omgeving van de school. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheid om goed samen te werken met bedrijven of instellingen om hun gezamenlijke verantwoordelijkheid vorm te geven in het opleiden van de leerling of deelnemer. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheid om goed samen te werken met mensen en instellingen die betrokken zijn bij de zorg voor de leerlingen of deelnemers en bij zijn school". Het kan natuurlijk wel, er zijn ergere zinnen denkbaar. De reactie van Noorda geeft wel aan dat jargon in onze hoek van de onderwijswereld een grote opmars heeft gemaakt. We zien het zelf niet meer als abacadabra. Overigens staan deze teksten in de wet en moeten we ons er gewoon aan houden.

Terug op de VU overleg met Wim Haan, Sophie Haverkamp, Wilma Hendriks, en Hans Zloch over het Cosmicus Montessori Lyceum, een nieuwe school met veel allochtone leerlingen. Zoals ik al eerder meldde staan excellentie en ondersteuning hoog in het vaandel van de onderwijsvisie. We onderzoeken mogelijkheden tot samenwerking op betagebied (samen met UvA), talen en gamma.

Met de Gemeenschappelijke Commissie voor de Lerarenopleiding bespreken we opnieuw de plannen voor bestrijding voor het lerarentekort. Deze commissie heeft een belangrijke status. Op de VU is al het onderwijs en onderzoek in faculteiten ondergebracht. Het Onderwijscentrum is geen faculteit. Wij geven al ons onderwijs in opdracht van faculteiten die via een gemeenschappelijke commissie hun zeggenschap uitoefenen. Zo ook deze commissie voor de lerarenopleiding. We spreken af dat Elseline Vester de nieuwe voorzitter wordt, na het vertrek van Pim Mager.

Aan het eind van de dag een gesprek met Geertrui Slooten over haar reïntegratie. Geertrui kan voor twee dagen van zes weer aan de slag, waarbij het niveau van de taken die ze kan uitvoeren in onderling overleg wordt gekozen. Geertrui keert dus niet terug in haar functie van directeur bedrijfsvoering. We spreken af dat Geertrui vanaf 1 januari 2009 een nog nader te kiezen takenpakket voor haar rekening gaat nemen.

Woensdag 3 december 2008

Eerst overleg met Hans Zloch en Wilma Hendriks over de invoering van het plan Hoe Beter Hoe Meer.

In de Stuurgroep Onderwijsvisie worden de plannen voor 2009 en 2010 besproken. De lijn om de overstap te maken van gerichtheid op het ontwikkelen van goede voorbeelden naar gerichtheid op condities voor continuïteit wordt breed ondersteund. Maar men wil dat de plannen veel concreter worden. Allereerste bestaat sympathie voor twee ideeën: (1) de thermometer onderwijsvisie, waarmee faculteiten zelf gemakkelijk kunnen bepalen hoever ze zijn en wat er nog moet gebeuren om de onderwijsvisie geheel ingevoerd te krijgen, en (2) een *light version* van de onderwijsvisie (idee van Ruud Frambach), een soort basisoniveau van de onderwijsvisie, waarop alle studierichtingen gebracht moeten worden. Het idee om van de onderwijsvisie in samenhang met diversiteit een bijzonder kwaliteitskenmerk te maken waarop we als instelling beoordeeld willen worden bij (her)accreditaties wordt als sympathiek maar nog onuitvoerbaar beschouwd. Lex Bouter gebruikt de metafoor van de veiligheidsriem. Het dragen van de riem is pas verplicht gesteld toen de meeste mensen er al aan gewend waren. Zover zijn we met de onderwijsvisie nog niet. Gebruik van de onderwijsvisie als onderwerp bij jaargesprekken wordt zeker nuttig gevonden. Daarover gaan we dus verder in overleg met de Dienst HRM. Het Prince formaat om de plannen vorm te geven werd door de Stuurgroep als onbruikbaar afgeserveerd. Dat was misschien de belangrijkste les van deze bijeenkomst. Je kunt het formaat in de ontwerpfase goed gebruiken om projectplannen te ordenen. Maar je moet vervolgens bij de presentatie van de plannen beknopt en doelgericht gaan schrijven zonder alle rubrieken van het Prince formulier te willen volgen.

Lunch met de Werkgroep Interne Kwaliteitszorg, die onder leiding van voorzitter Wim Janse, decaan van Godgeleerdheid, werkt aan een systeem voor interne kwaliteitszorg. Binnen de zesjarige heraccreditatiecyclus wil men halverwege een mid-term review invoeren en jaarlijks het systeem van kwaliteitszorg tegen het licht houden. De voorstellen zien er logisch en solide uit, maar ze zijn nog niet genoeg bestand gemaakt tegen het onvermijdelijke argument van dubbel of driedubbel werk. Daar wordt nog even aan gesleuteld.

Na het overleg met de Taakgroep Onderwijsevaluatie een vergadering van het MT waarin het Jaarplan 2009 centraal staat. Lilian en Jurriën hebben samen met alle betrokkenen al heel veel werk verzet. Het ziet er goed uit. We besluiten om ook de cijfers op het niveau van de reguliere en projectactiviteiten naar buiten te brengen. Wel een riskante stap omdat we daarmee voor het eerst het College inzage geven in ons reilen en zeilen op afdelings- en zelfs projectniveau. We zullen zien hoe dit uitpakt in het Bestuurlijk Overleg van 19 december.

Aan het eind van de middag afstemmingsoverleg Hoger Onderwijs. We bespreken hoe we de jaarplannen van de faculteiten gaan analyseren vanuit het perspectief van het onderwijsbeleid. Vanuit de thema's Studiesucces, Aansluiting, Onderwijsvisie, Diversiteit & Excellentie, en Doorstroom gaan we de facultaire plannen doorvlooiën op opvallende en ontbrekende zaken, op consequenties voor actie, zowel op facultair als op instellingsniveau. Een belangrijke exercitie, zowel voor de ontwikkeling als de implementatie van het onderwijsbeleid. We gaan bijvoorbeeld ook op zoek naar thema's voor EMP-projecten, waarmee we de faculteiten pro-actief kunnen benaderen.

Donderdag 4 december

Met Mieke en Jeroen van Andel gesproken over een paar simpele maar doeltreffende maatregelen om de begeleiding van de promovendi verbeteren en de output van de onderzoekers te simuleren. Bij mij zijn de eerste uren van de dag het meest productief, zo blijkt maar weer.

Vergadering met de Stuurgroep Onderwijskwaliteit, mijn laatste als voorzitter. Wim Janse gaat mij met ingang van het nieuwe jaar opvolgen. We bekijken een aantal recent ingediende aanvragen voor accreditatie van een nieuwe opleiding, waarbij we letten op het STOK-advies en de oordelen van de accreditatiecommissies. We blijken dikwijls te aardig te zijn geweest, maar inhoudelijk zitten we meestal op het zelfde spoor als de uiteindelijke beoordelaars.

Lunchbijeenkomst met Taede Sminia die uitlegt op welke gronden de Siriuscommissie een rangordening van ingediende projecten heeft gemaakt. Daarna praten we als Aansluitingsprogramma nog met Taede door. Hij geeft een aantal heel bruikbare adviezen. Taede maakt zich zorgen over de kansen die de VU zou maken wanneer we nu tot instellingsaccreditatie overgingen. Veel zaken, zoals ons onderwijsbeleid, zijn nog lang niet expliciet genoeg.

Het hoogtepunt van de week: de toespraak van Desmond Tutu bij de installatie van vier hoogleraren op de Tutu leerstoel. Wat een bevlogen man, wat een verbluffend retorisch talent, hier kunnen we allemaal veel van leren.

Vrijdag 5 december

Naar Utrecht voor overleg van het Management Team van de onderzoeksschool ICO. We bespreken de mogelijkheid om promovendi vanuit hogescholen als ICO-promovendus te kunnen laten meedoen met de club. Goede ontwikkeling, maar we moeten wel streng letten op de beschikbaarheid van voldoende onderzoekstijd: minimaal 3.0 fte voor de promotieperiode van vijf jaar. Verder gaan we in op de mogelijke wijziging van de status van de onderzoekscholen. Van instrument voor de kwaliteitszorg van het onderzoek naar netwerk van promovendi en onderzoekers in een bepaald vakgebied. ICO wedt voorlopig op beide paarden, zodat we in 2011 een beargumenteerde keuze kunnen maken.

's Middags overleg met vertegenwoordigers van het Trinitas College in Heerhugowaard over de mogelijkheid om academische school te worden in het kader van Hoe Beter Hoe Meer. Enthousiaste reacties.